

Kärkölen paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman tarkennukset ja
päivitykset
1.8.2026 alkaen

Sivistyslautakuntaan toukokuussa 2026

Kärkölen varhaiskasvatus

Kärkölen kunta | Virkatie 1, 16600 Järvelä | p. 044 770 2200

karkolan.kunta@karkola.fi | www.karkola.fi | Y-tunnus 0148268-9

Sisällys

Johdanto.....	2
Varhaiskasvatuksen suunnittelu Kärkölässä	3
Lapsen tuki Kärkölän varhaiskasvatuksessa	6

Johdanto

Varhaiskasvatustalain 22§, jossa säädettiin paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisen velvoittavuudesta, kumottiin 1.1.2025. Tämä käynnisti opetushallituksessa varhaiskasvatussuunnitelman päivittämisen soveltuvilta ja päivitetty versio astui voimaan 1.1.2026. Päivitys koski erityisesti paikallista suunnittelua, mutta myös muita tarkennuksia tehtiin: esim. oppimisen tuen uudistuksen myötä joitain sanamuotoja vaihdettiin ja tekstiä tarkennettiin.

Lakimuutoksen myötä kuntien autonomia kasvoi paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa. Enää kuntia ei veloiteta paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen mutta kuntien - myös Kärkölen - on tehtävä suunnitelma siitä, miten valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelmaa noudatetaan ja miten varhaiskasvatusta suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään paikallisesti (OPH:n muutosmääräys 465-2026). Tämä tarkennettiin 26.3.2026 julkaistulla muutosmääräyksellä, joka kohdistui varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja kunnilla on 1.8.2026 asti aikaa saattaa omat paikallisen suunnittelua ohjaavat työkalut ajan tasalle.

Kärkölässä päivitysprosessi on kaksiosainen. Ensin vastataan opetushallituksen maaliskuun 2026 muutosmääräykseen tällä dokumentilla, joka on laadittu ensisijaisesti varhaiskasvatuksen arvioinnin ja kehittämisen työkaluksi sekä lapsen tuen toteutumisen varmistamiseksi. Toinen vaihe alkaa syksyllä 2026, jolloin käynnistetään Kärkölen varhaiskasvatussuunnitelman kokonaisvaltainen päivitys. Siihen osallistetaan laajasti varhaiskasvatuksen asiakasperheitä, yhteistyökumppaneita ja henkilökuntaa.

Varhaiskasvatuksen suunnittelu Kärkölässä

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden lukua 1.2. mukaillen

Kärkölän varhaiskasvatus pähkinäkuoressa

Kärkölässä varhaiskasvatusta järjestetään Vuokkoharjun päiväkodissa, perhepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatuksessa, johon lapsi osallistuu aikuisen kanssa. Vuorohoitoa (klo 18–6 välillä arkisin) on saatavilla Vuokkoharjun päiväkodilla, viikonloppujen ja arkipyhien hoito tapahtuu yhteistyössä Hollolan kanssa Salpakankaan päiväkodilla. Esikoululaisten täydentävä varhaiskasvatus järjestetään 6.30–17 välillä esikoulun yhteydessä yhtenäiskoululla, muuten Vuokkoharjussa.

Varhaiskasvatusta ohjaavat paikalliset suunnitelmat

Varhaiskasvatusta suunnitellessa huomioidaan useita eri suunnitelmia, joista osa on paikallisia, osa seudullisia ja osa valtakunnallisia. Seuraava taulukko esittelee valtakunnalliset suunnitelmat ja niiden mahdolliset paikalliset / seudulliset tarkennukset.

Valtakunnallinen	Paikallinen sovellus / tarkennus	Kommentit
Varhaiskasvatusta, lapsia ja perheitä koskevat suunnitelmat	- Palvelusopimus - Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	phvaka.fi ja wilma
Esiopetuksen opetussuunnitelma	Kärkölän perusopetuksen opetussuunnitelman yhteydessä	Kärkölän esiopetuksen oma opetussuunnitelma on tulossa syksyllä 2026
Perusopetuksen opetussuunnitelma	Kärkölän perusopetuksen opetussuunnitelma	huomioidaan soveltuvilta osin
Lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma		
Kotoutumissuunnitelma	Kärkölän kunta kotoutumishjelma	
Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma	Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma	Päivitetty keväällä 2026

Lasten ja huoltajien kuuleminen varhaiskasvatuksen suunnittelussa Kärkölässä

Lapsia ja huoltajia kuullaan säännöllisesti pitkin toimintakautta. Heidän mielipiteensä ovat arvokkaita ja ne huomioidaan varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämiseksi. Syys- ja kevätkaudella järjestetään säännöllisesti huoltajien ja lasten kyselyitä ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan lapsen ja hänen huoltajiensa mielipiteet. Alla olevasta taulukosta selviää tarkemmin, miten lasten ja huoltajien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin liittyvä osallisuus toteutuu pitkin lukuvuotta Kärkölässä:

ajankohta	Lapset	Huoltajat	kommentit	henkilökunta
syyskausi: tavoitteiden asettaminen ja toiminnan kehittäminen	Seikkaillen Päijät-Hämeessä - peli	huoltajien valssi- kysely	Seudullinen kysely, lasten versio pelillistetty	kyselyiden tulosten läpikäynti ja niiden perusteella tavoitteiden asettelu
	Kesy-haastattelu vasua varten	Vasu-keskustelu		vasukeskusteluiden pohjalta ryhmän toiminnan muokkaaminen
	lasten kokoukset	huoltajien illat tarpeen mukaan	huoltajien illassa tilaisuus tuoda esiin toiveita ym. Lasten kokouksia säännöllisesti tarpeen mukaan.	lasten kokouksissa ja huoltajien illassa esiin nousseiden aiheiden huomiointi.
kevätkausi: toiminnan arviointi ja jatkokehittäminen				valsikyselyn tavoitteisiin pääsyn arviointi
	vasuarviointi	vasuarviointi		vasuarviointien arviointi
	lasten kokoukset			

Lapsia kuullaan päivittäisessä kanssakäymisessä ja lisäksi järjestetään lasten kokouksia, joissa yhdessä lasten kanssa sovitaan ja suunnitellaan varhaiskasvatuksen asioita. Lasten ikätaso huomioidaan ja tarvittaessa käytetään esimerkiksi kuvatukea. Huoltajien illassa mahdollistetaan tila huoltajien ajatuksille ja toiveille varhaiskasvatusta koskien.

Varhaiskasvatuksen suunnittelu, arviointi ja kehittäminen Kärkölässä

Kärkölä on pieni kunta, joten edellytykset varhaiskasvatuksen suunnittelulle, toteutukselle, arvioinnille ja kehittämiselle ovat ketterät. Kärkölässä, kuten muuallakin Suomessa, varhaiskasvatuksen opettajille on varattu viikoittain 5 tuntia aikaa toiminnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Säännölliset palaverit päiväkodin henkilökunnan kesken eri kokoonpanoilla ovat strukturoituja, ja niissä on käytössä jatkuvan arvioinnin malli. Lisäksi Kärkölässä tarjotaan tarpeen mukaan henkilöstölle täydennyskoulutusta. Kärkölässä hyödynnetään Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvin) luomaa Valssi-arviointimenetelmää. Valssi-arvioinnit toteutetaan joka syksy henkilökunnalle. Yhdessä muodostettuja tiettyyn teemaan liittyviä tavoitteita arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti toimintakauden aikana.

Lapsia osallistetaan toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen Seikkailen Päijät-Hämeessä pelin avulla. Seikkailen Päijät-Hämeessä peli on seudullisesti suunniteltu peli, jonka suunnittelussa myös Kärkölän lapset ovat olleet mukana. Pelissä edetään pelilaudalla ja osallistutaan arviointiaarrejahtiin, jonka avulla lapset saadaan osallistettua varhaiskasvatuksen laadun arviointiin. Pelissä kerätään kultaisia aarteita, joihin liittyen keskustellaan ja kuullaan lapsen ajatuksia varhaiskasvatuksen arjesta, oppimisympäristöistä ja toiveista.

Vuosittain syksyllä huoltajille toteutetaan seudullinen varhaiskasvatuksen huoltajien kysely. Kysely kuuluu seudulliseen arviointikokonaisuuteen, joka sisältää sekä lasten Seikkailen Päijät-Hämeessä pelin, huoltajien kyselyn sekä henkilöstön Valssi-itsearviointin. Arviointikokonaisuus tuottaa monesta eri näkökulmasta tietoa varhaiskasvatuksen järjestäjälle, jonka pohjalta muodostetaan tavoitteet ja toimenpiteet toiminnan kehittämiseksi. Toimintakauden tavoitteet ja toimenpiteet asetetaan näiden arviointityökalujen tulosten pohjalta vuoden vaihteessa. Kehittämistyötä jatketaan pitkäjänteisesti, välillä arvioiden ja toimenpiteitä sekä tavoitteita muokaten.

Lapsen tuki Kärkölän varhaiskasvatuksessa

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden lukua 5 mukaillen

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on varhaiskasvatukseen perustuva oikeus saada tarpeidensa mukaan yleistä, tehostettua tai erityistä tukea heti, jos tuen tarvetta ilmenee. Oikea-aikainen ja yksilöllisesti kohdennettu tuki voi lievittää lapsen kasvun, kehityksen tai oppimisen haasteita ja samalla ennalta ehkäistä suurempia ongelmia, kuten syrjäytymistä tai haasteiden monimuotoistumista tai kasvamista.

Tuen tarpeen arviointi, tuen antaminen ja inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen kuuluvat ruohonjuuritasolla työskenteleville kasvattajille varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja varhaiskasvatuspäällikön lisäksi. Näin tuesta tulee säännöllistä ja siten vaikuttavampaa.

Tuen suunnittelu lähtee lapsen yksilöllisistä vahvuuksista ja tarpeista ja häntä kuullaan tuen suunnittelussa. Suunnitelma ja tehdyt tukitoimet kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tuki rakennetaan lapsen varhaiskasvatuspaikkaan lähelle lasta inklusion periaatteiden mukaisesti ensisijaisesti yhteisöllisiin ja oppimisympäristöihin liittyvin ratkaisuin. Tarvittaessa ryhmäkojoja ja ryhmien aikuisten määrää muokataan lasten tarpeiden mukaisesti. Tukea saavan lapsen hyvän itsetunnon kehittyminen ja se, että tuki muodostaa loogisen jatkumon lapsen kasvaessa ja siirtyessä esikouluun ja siitä myöhemmin perusopetukseen on tärkeää.

Kärkölän varhaiskasvatuksessa tuen järjestämisen palveluvalikkoon kuuluvat:

Pedagoginen tuki	Rakenteellinen tuki	Hoidollinen tuki	Muut
välineet, materiaalit Erityisopettajan konsultaatio, tuki ja osa-aikainen opetus pienryhmässä	Ryhmän pienentäminen Kasvattajamäärän lisääminen	esteettömyys kommunikoinnin erityistarpeet, esim. kuvakansion käyttö, tukiviittomat, lääkehoito	Kärkölän perheohjaaja: kokonaisvaltainen tuki perheille osa-aikainen opetus pienryhmissä

Kolmiportainen tuki Kärkölässä

Jokainen lapsi Kärkölän varhaiskasvatuksessa on oikeutettu yleiseen tukeen, jonka tukimuotoja voivat olla esimerkiksi edellisessä taulukossa esitellyt pedagogiset tukimuodot.

Jos lapsen tuen tarve lisääntyy tai huomataan säännöllistä tarvetta monille eri tukimuodoille, tehdään lapselle tehostetun tuen hakemus. Käytännössä hakemus täytetään usein vasukeskustelun yhteydessä, jolloin huoltajien kuuleminen ja yhteinen tukimuotojen suunnittelu mahdollistuu.

Varhaiskasvatuspäällikkö käsittelee hakemuksen, tekee hallintopäätöksen ja merkitsee tiedon tehostetusta tuesta lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Mikäli tehostettu tuki ei riitä vastaamaan lapsen tarpeisiin, voi lapselle hakea yhteistyössä vanhempien ja erityisopettajan kanssa erityistä tukea. Usein erityisen tuen tarpeen perusteluina käytetään hyvinvointialueelta saatuja lausuntoja esimerkiksi lapsen diagnoosiin liittyen. Erityisen tuen hakemukset käsittelee kasvatus- ja opetusjohtaja ja hän tekee niistä hallintopäätökset. Huoltajia sekä lasta kuullaan ja heidän mielipiteensä huomioidaan osana lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä tehostetun että erityisen tuen suunnittelua.

Tuen tarvetta ja tukimuotojen vaikuttavuutta arvioidaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen yhteydessä vähintään kahdesti vuodessa. Arvioinnin perusteella tehdään tarvittavat muutokset tukeen tai tukimuotoihin. Tuki on mahdollista purkaa, mikäli tuen tarve vähenee. Tehostettu tai erityinen tuki eivät ole voimassa esiopetuksessa oppimisen tuen uudistuksen myötä, minkä takia ne puretaan esiopetusvuoden alussa, mikäli lapsella ei ole tarvetta esiopetusta täydentävälle varhaiskasvatukselle.

Varhaiskasvatuksen opettaja kirjaa lapsen tarvitseman tuen tason, tuen muodot sekä niiden toteuttamiseen liittyvät käytännöt osaksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa. Tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja täydentää lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa tuen osalta.

Monialainen yhteistyö

Monialaista yhteistyötä tehdään ensisijaisesti Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa, jossa säännöllisiä varhaiskasvatuksen yhteistyökumppaneita ovat:

- Perhekeskusverkosto
 - o Kärkölän neuvola ym. neuvolapalvelut
 - o lastensuojelu
 - o perhesosiaalityö
 - o lapsiperheiden arjen tuen palvelut
 - o lasten ja nuorten kuntoutus ja apuvälinepalvelut
- Päijät-Hämeen keskussairaala / erikoissairaanhoido:
 - o eri lastenosastot, mm. lastenneurologian osasto
 - o kuntoutusohjaajat
 - o apuvälinekeskus

Lisäksi olemme säännöllisesti yhteistyössä toiminta-, fysio- ja puheterapeuttien kanssa, joista osa työskentelee hyvinvointialueella ja osa yksityisesti. Tarpeen mukaan lapsen terapiat järjestetään varhaiskasvatuspäivän aikana ja terapeuteilta saadut vinkit otetaan käyttöön lapsen varhaiskasvatusryhmässä.

Huoltajien kanssa ollaan avoimessa vuorovaikutuksessa ja heiltä pyydetään suostumus yhteistyöhön ja tietojen luovuttamiseen puolin ja toisin. Yhteistyötä tehtäessä tulee noudattaa salassapitoa ja tietojen vaihtoa koskevia säännöksiä.

Monialaista yhteistyötä tehdään lapsen etu edellä. Useimmiten aloite monialaiselle yhteistyölle tulee varhaiskasvatuksesta ja yhteistyöpalaveri pyritään järjestämään lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen yhteyteen. Huoltajat ovat palaverissa useimmiten mukana ja heidän mielipiteensä otetaan huomioon tuen järjestelyissä.

Varhennettu oppivelvollisuus

Mikäli lapsella on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite voidaan tarvita varhennettua oppivelvollisuutta. Varhennetun oppivelvollisuuden päätös tehdään aina yhteistyössä lapsen huoltajien sekä lapsen kanssa toimivien asiantuntijoiden lausuntojen perusteella. Varhennetun oppivelvollisuuden päätöksen myötä lapsen oppivelvollisuus alkaa vuotta aiemmin, eli sinä vuonna, kun lapsi täyttää kuusi vuotta. Lapsella on oikeus oppivelvollisuutta edeltävään esiopetusvuoteen. Toisin sanoen, varhennetun oppivelvollisuuden päätöksen saanut 5-vuotias lapsi saa oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna esiopetusta osana varhaiskasvatustaan. Tällöin lapsen esiopetus tavoitteet on räätälöity lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen huomioiden.

Kärkölässä varhennetun oppivelvollisuuden hakemukset käsitellään samaan tapaan, kuin erityisen tuen hakemukset.